

MAMI
Management of small
& nutritionally At-risk
Infants under six months
& their Mothers

Paakeejii Toora Kunuunsa "MAMI"

Barruu meeshaalee fayyaadamaa deeggarsa hojjetaa fayyaa

Paakeejii Toora Kunuunsa “MAMI”

Kixiqqaa meeshaalee fayyaadamaa deeggarsa hojjetaa fayyaa

Barruun kun meeshaa deeggarsa dabalataa Paakeejii Toora Kunuunsa ‘MAMI’ jildii 3ffaa (2021) daa’imman ji’a jahaa gadii (j6g) qaamaan xiqqoo fi h anqina nyaataaf saaxilamoo ta’an itti y aalamuudha.

Barruun kun yeroo leenjii fi/ykn meeshaalee hojjattoota fayyaa jiran waliin yeroo wal simsiisuuf haala mijjeessinu akka wabiitti gargaaruu danda’a

1. [Unka Qorannoo “MAMI”](#)

2. [Unka Qorannoo Sooruu “MAMI”](#)

3. [Unka Qorannoo Fayyaa Haadhoollee fi Sammuu “MAMI”](#)

4. [Unka Galmee fi Hordoffii “MAMI”](#)

5. [Kaardii Gorsaa fi Kixiqqaa Gochaalee Deeggarsaa “MAMI”](#)

1. UNKA QORANNOO “MAMI”

Yaada fayyadamaa unkichaa: Hojjattoota fayyaa kunuunsa MAMI kennu

Kaayyoo unkaa: Haala balaa xiqqaa fi nyaataa daa’imman j6g fi harmoolii isaanii; qorachuuf, adda qooduu fi ol erguuf (ykn kunuunsitootaa yoo haati mucaa kunuunsaa hin jirtu ta’e)

Qajeelfama waliigalaa unkicha guutuuf:

- Tartiiba tokkon tokkoon isaa irratti, Gaaffii hundaaf filannoo dhiyaatan keessa kan cimdii haadha-daa’ima ilaallatu itti maritii yaadannoo bakka duwwaa taa’e irra kaa’i .Bakka haaldureen balaa daa’ima balaaf saaxilan jiranitti “eyyee” is jedhutti mariitii; balaa giddugaleessaaf keelloo, balaa olaanaaf diimaatiin adda baasi.
- Qorannoo sooruu MAMI fi/ykn Qorannoo Fayyaa Sammuu Haadhoolii MAMI yoo calalliikeessatti mallattoon dandeettii sooruu ykn balaan fayyaa sammuu adda baheera ta’e qofa gaggeessi (Tartiiba 4 fi 5).
- CUUNFAA QORANNOO “MAMI” xumura UNKA QORANNOO “MAMI” irra ijirutti gargaaramuun balaa adda qoodiitii toora olerginsaa madaalawaa ta’e adda baasi.

Qajeelfama kutaa tokko tokkoo isaaf gabatee 1 ilaali.

GABATEE 1: QAJEELFAMA ITTI FAYYADAMAA UNKA QORANNOO “MAMI”

Yaadannoo ittifayyadamaa qajeelfamaa

ODEEFFANNOO BU’URAA

Maqaa Kunuunsaa Jalqabaa	Namni kunuunsa jalqabaa jedhamu yeroo hedduu daa’ima kunuunsu/eegu, nama daa’ima sana gara dhaabbata fayyaa guyyaa sana fide ta’uu dhiisuu danda’a.
--------------------------------	---

TARTIIBA 1: MALLATTOOLEE BALAA CIMAA ADDA BAASUU (daa’ima)

Mallattoolee balaafamoo	Harma hodhuu/dhuguu hin danda’uu?	Lakki	Eyyee	Waa’ee mallattoolee balaafamoo gadi fageenyaan hubachuuf qajeelfama Yaala qindaawaa dhibee ijoollummaa (IMCI) ilaali.
	Waan mara balaqqamsiisaa?	Lakki	Eyyee	
	Miila lachuun Dhita’insa boolla’u (+,++ ykn +++)?	Lakki	Eyyee	
	Haati daa’ima bira ga’uu hin dandeessu ykn ofiishee ykn daa’ima irratti balaa uumuu dandeessi; qaamaan akka bira hin geenye laguu (Haadha yk Daa’ima)	Lakki	Eyyee	
	Mallattoolee balaafamoo “IMCI” kan biro (haa ibsamu)			

TARTIIBA 2: MALLATTOOLEE DHUKKUBAA KILINIKAALII QORADHU (daa’ima)

MALLATTOOLEE KILINIKAALII	Akkaataa IMCI tiin adda qoodi	Magariisa	Keelloo	Diiminee	Daa’imman akkaataa mallattoolee kilinikaaliitiin qoratamuu fi qoodamuu qabu, akkasumas kanneen dhibee giddu galeessaatti qoodaman gara kunuunsa deddeebi’anii yaaluu, kanneen hamaatti qoodaman gara tajaajila ciibsanii yaaluutti. ergamuu qabu
	Qufaa	Hin jiru	g/galeess	Hamaa	
	Dhaqna gubaa	Hin jiru	g/galeess	Hamaa	
	Barruun harkaa addaachuu (anaemia)	Hin jiru	-		
MALLATTOOLEE KILINIKAALII	Akkaataa IMCI tiin adda qoodi	Magariisa	Keelloo	Diiminee	Dhibee kamiyyuunyaata soorrachuu kan dhowwu galmaa’ee gara hospitaalaatti ykn tajaajila addaatti yaalaaf ergamuu qaba. Yoo daa’imni dhibee haala “congenital” qabaatee garuu antropometry sirrii qabu yaala sardaa hin taaneen gara hospitaalaatti ol ergamuu qaba
	Dhibee kan biraa kamuu (IMCI ilaali)	Hin jiru	g/galeess	Hamaa	
	Dhibee kan biraan haa ibsamu;				
	Haala Congenital (e.g. cleft lip, tongue tie)				
	Dhibee addaa kan biroo				
	Dhibeewwan adda addaa soorrachuu dhowwan difficulty (e.g. cleft lip, tongue tie)	Hin jiru	Eyyee		

TARTIIBA 3: QORANNOO GUDDINA (daa'ima)

Hir'ina ulfaatina qaamaa dhiyoo ykn ulfaatina barbaachisu yeroon dabaluu dhabu	Ulfaatina barbaachisu yeroon dabaluu dhabuu jechuun guyyaatti giraama 5/kg gadi dabaluu jechuu dha. (Kitaaba harkaa Kunuunsa Daa'immanii Hospitaala WHO maxxansa 2ffaa, 2013) https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/81170/97892_41548373_eng.pdf?sequence=1 (see page 215)
---	---

TARTIIBA 4: SABABOOTA BALAA KAN BIROO QORADHU (daa'ima fi haadha)

Haati hin jirtu ykn duutee jirti	"Hin jirtu" kan jedhu haadholee yeroo dheeraaf hin turree fi kununsa daa'ima keessatti hirmaanna hin qabne agarsiisa. Kun harmoolee yeroo gabaabaaf bira hin jirre hin ilaallatu (FKN: Sababii hojiif guyyaa keessaa yeroo muraasa, garuu ganamaa fi galagala kunuunsa daa'immanii keessatti kan qooda fudhatan).
Haadha HIV+ Yaaddoo waliin	Yoo haati HIV+ taate fi maatiin xiyyeeffanna keessa ykn walxaxaa (FKN: Sagantaa qoricha farra HIVtti (ART) hin hammatamne, sagantichatti (ART) qabamuun laafaa too ta'e), kunuunsa deddebi'anii yaaluu "MAMI"tti hammatamuu qabu. Yoo haati HIV+ taate, garuu tajaajila ART tti sirriitti to'atamaa jirti ta'e, garuu tajaajila MAMItti hammatamuun barbaachisaa hin ta'u.

TARTIIBA 5: BALAA SOORUU CALALUU (Daa'ima fi Haadha)

MALLATTOOLEE BALAA DANDEETTII SOORUU - Qorannuu sooruu gaggeessi	Yeroo calallii yoo haatii fi daa'imni balaa sooruu xiqqaatti adda qoodaman, qorannoo MAMI itti fufiitii qorannoo sooruu guutuu hin gaggeessiin.
---	---

TARTIIB 6: DHIMMA CALALLII FAYYAA SAMMUU HAADHOLII

TARTIIB 6: DHIMMA CALALLII FAYYAA SAMMUU HAADHOLII	Dhimmi qorannoo fayyaa sammuu haadhoolii kunuunsitoota jalqabaa kan deessuu daa'ima sanaa hin taaneefis (haadha duutee/hin jirre) taasifamuu qaba.
Calalliin qaphxii 2 fi isaa gadii, garuu yoo hojjetaan fayyaa dhimma fayyaa sammuu haadhaa dhimmame;	Gaaffii calallii haati deebisteen ala, yoo hojjetaan fayyaa fayyaa sammuu haadhaa fi haala xinsammuu ishee dhimmame (FKN: haati amala addaa yoo argarsiifte, hojjetaan fayyaaawal dhabdee abbaa manaa ykn hiriya dhiyoo yoo shakke, haati deeggarsa fayyaa sammuu yoo gaafatte) qorannoon fayyaa sammuu haadhaa gaggeeffamuu qaba.

CUUNFAA QORANNOO "MAMI"

Tartiiba 5: Qaphxii qorannoo fayyaa sammuu haadhaa (yoo jiraate)	Yoo qorannoon fayyaa sammuu haadhaa hin gaggeeffamne ta'e, qaphxiin fayyaa sammuu haadhaa hin jiraatu, akkasumas akka qaama cuunfaa qorannoo "MAMI" hin ilaalamu.
---	---

2. UNKA QORANNOO SOORA “MAMI”

Yaada fayyadamaa unkichaa: Hojjatoota fayyaa kunuunsa MAMI kennu

Kaayyoo unkaa: Tartiiba 4ffaa UNKA QORANNOO “MAMI” irratti balaa sooraa hamaa erga adda ba’ee booda dhimma sooruu qorachuuf

Qajeelfama waliigalaa unkicha guutuuf:

- Gaaffii hundaaf filannoo dhiyaatan keessa kan cimdii haadha-daa’ima ilaallatu itti maritii yaadannoo bakka duwwaa taa’e irra kaa’i (ykn kunuunsitootaa yoo haati mucaa kunuunsaa hin jirtu ta’e).
- Qorannoo irratti hundaa’uun balaa sooruu adda qoodiitii tartiiba itti aanuuf gara unka qorannoo MAMI deebi’i.

Qajeelfama kutaa tokko tokkoo isaaf gabatee 2 ilaali.

GABATEE 2: QAJEELFAMA FAYYADAMA UNKA QORANNOO SOORUU MAMI	
Maalima	Yaadannoo Ittifayyadamaa Qajeelfama
TARTIIBA 1 AKKAATAA HARMA HOOSISUU MIJEESSUU	
TARTIIBA 1: akkaataa harma hoosisuu mijeessuu	Yoo daa’imni aannan harmaa hanga ta’e fudhate, akka daa’ima harma hootuutti fudhatamti.
TARTIIBA 3: Yoo kallattiin harmahooti ta’e, heyyama gaafadhuutii haala harma itii hootu ilaaluun harmicha sakatta’i:	
TARTIIBA 3 Yoo kallattiin harma hooti ta’e heyyama gaafadhuutii haala harma itii hootu ilaaluun harmicha sakatta’i.	Akka mucaan harma sirriitti qabattee hootu baruuf, yoo xinnaate daqiiqaa 4 ilaali. Yoo daa’imni sa’a tokkoo as hootteetti ta’e, erga unka qorannoo MAMI tartiiba biraa guuttee booda deebi’ii akka isheen sirriitti harma hootu, yoo hodhuuf fedhii qabaatte qulqulleeffadhu.
TARTIIBA 5: Yoo daa’imni foormulaa daa’imaa fudhatti ta’e, gaaffillee 5 -10 jiran gaafadhu:	
5. Daa’imni gosa foormulaa isa kami fudhatti?	Daa’imni gosa foormulaa isa kam akka fayyadamtu fi kan mucaan fudhachuun maluuf ta’uu isaa beekuun barbaachisa. FKN: Foormulaan tokko tokko daa’imman umriin ol siqaniif ykn fedhii nyaata addaa kan barbaachisuuf kan qophaa’e ta’uu danda’a. Foormulaan bifa addaan qophaa’u qaala’uu fi/ykn umrii daa’ima sanaaf kan hin malle ta’uu danda’a Yoo fayyadamti ta’e haati akkaataa itti fayyadama isa sirrii irratti gorsa argachuu qabdi.
9. Daa’imni sun tokkoon tokkoon yeroo soorrattuutti (dhangala’aa) foormulaa hangami fayyadamti? Qajeelfama armaan gadii ilaali.	Umriitiin foormulaa hangamii daa’imni fudhachuu akka qabdu kan agarsiisu qajeelfamni Unka qorannoo sooruu keessatti dabalamee jira. Akkaataa barreeffama qabiyyee daakuu foormulaa irratti barreeffamee jirutti haati mucaa sirriitti bishaan waliin makuu ishee qulqulleeffadhu. (Yeroo hedduu hanga neyutreentii barbaadamu argachuuf daakuun foormulaa daa’imaa fall’aanni tokko bishaan ml 2tiin bulbulamuu qaba)

3. UNKA QORANNOO FAYYAA SAMMUU HAADHOLII

Yaada fayyadamaa unkichaa: Hojjatoota fayyaa kunuunsa MAMI kennu.

Kaayyoo Unka: Balaa cimaa tartiiba 5 unka qorannoo MAMI irratti erga adda ba'e booda balaa mukaa'uu (cinqii) haadhaa qorachuuf

Qajeelfama waliigalaa unkicha guutuuf:

- Gaaffii hundaaf filannoo dhiyaatan keessa kan haadha ilaallatu itti maritii (ykn kunuunsitootaa yoo haati mucaa kunuunsaa hin jirtu ta'e) yaadannoo bakka duwwaa taa'e irra kaa'i.
- Qaphxii qorannoo waliigala irratti hunda'uun adda qoodii ol ergi. Tartiiba itti aanuuf UNKA QORANNOO MAMI ilaali.

Qajeelfama kutaa tokko tokkoo isaaf gabatee 3 ilaali.

GABATEE 3: QAJEELFAMA FAYYADAMA UNKA QORANNOO FAYYAA SAMMUU HAADHOLII MAM	
Maalima	Yaadannoo Ittifayyadamaa Qajeelfama
1. Waantota hojjechuuf fedhii ykn gammachuu xiqqoo qabaachuu?	Gaaffii 1 fi 2 kutaa calallii unka qorannoo MAMI keessatti gaafatamu. Deebii jalqabaa kunuunsitootaa akka qorannoo gadi fagoo kanaatti mirkaneeffadhu.
2. Fedhii gadi bu'aa, mukaa'uu ykn abdii kutachuu?	
9. Kanaa manna otoo duutee siif wayyaa ykn karaa danda'ameen otoo of miite siif wayya kan jedhu yaaduu?	Gaaffii 9 haati si'a kamiyyuu "eeyyee" jettee yoo debiste (dubbii of miidhuu), gara ogeessaa addaa fayyaa sammuu fi deeggarsa sammuu (MHPSS) ol ergamuu fi kunuunsa deddeebi'anii yaalamuu MAMItti hammatamtee itti dhiyeenyaan hordofamuu qabdi
Qaphxii irraa gadee ida'l:	Qaphxii toora irraa gadee tokko tokkoo isaa herregiitii qaphxii toora irraa gadee sadan ida'ii qaphxii waligala qorannoo argadhu.
QAPHXII QORANNOO WALIIGALAA:	Qaphxii qorannoo waliigala gara Unka Qorannoo MAMItti naannessi.

4. UNKA GALMEE FI HORDOFFII MAMI

Yaada fayyadamaa unkichaa: Hojjatoota fayyaa kunuunsa MAMI kennu.

Kaayyoo Unka: Gochaaf haala mijeessuu fi odeeffannoo galmee, hordoffii, bu'aa fi olergii kunuunsa cimdii haadha-daa'ima tajaajila kunuunsa deddeebii MAMI galmeessuuf,

Qajeelfama waliigalaa unkicha guutuuf:

- Gaaffii hundaaf filannoo dhiyaatan keessa kan cimdii haadha-daa'ima ilaallatu itti maritii yaadannoo bakka duwwaa taa'e irra erga daawwannaa hordoffii tokko tokkoo isaa xumurtee kaa'i
- Yeroo daa'imni ji'a jaha guuttu, balaa adda baasiitii bu'aa xumuraa ji'a 6 irratti hundaa'uun toora olergii sirrii mirkaneessi.

Qajeelfama kutaa tokko tokkoo isaaf gabatee 4 ilaali.

GABATEE 4: UNKA GALMEE FI HORDOFFII MAMI	
Maalima	Yaadannoo Ittifayyadamaa Qajeelfama
UNKA GALMEE FI HORDOFFII MAMI	Unkooti galmee fi hordoffii MAMI fi Qorannoo MAMI walitti qabatanii sababii galmaa'aniif yeroo daawwannaa akka irraa salphaatti ilaaluun danda'amutti jiraachuu qaba.
Lakkoofsa Daawwadhu	Yeroo kunuunsa deddeebii MAMI cimdii haadha-daa'ima daawwannaan yeroo 9 ol yoo gaggeeffameera ta'e, unkooti hedduun barbaachisu. Lakkoofsa unkaa mataa fuula irratti galmeessii unkoota hedduu sana wal qabsiisi.
HORDOFFII: HAALA KILINIKAALI DAA'IMAA	
Qoodaminsa Dhibee (Eeyyee-ibsi/lakki)	Qoodamnsi dhibee fuula 2 irra keessa "yaada gudunfaa fi gorsa kenname ilaali" irratti sirriitti ibsamee jiraachuu qaba
HORDOFFII: GUDDINA / HAALA NYAATAA	
Dheerina (sm)	Dheerinni akka safaramu kan gorfamu yeroo kana qofa: <ul style="list-style-type: none"> • Yeroo seensaa • Ji'a ji'aan • Yeroo bahinsaa
*JIIIRAMA ULFAATINA: Yoo ulfaatina quubsa hin arganne ta'e, irra deebi'ii qorannoo gaggeessi fi/ykn gara kunuunsa ciibsanii yaaluutti dabarsi. (gad-aanaa = <5g/kg/guyyaatti; Quubsa jechuu irra 'Gahaa' osoo jedhamee irra filatama = 5 - 10g/kg/guyyaatti; gaarii = >10g/kg/guyyaatti)	Fooyya'iinsi daa'ima, ulfaatina qofa akka agarsiiftuu fayyummaatti ilaalee irratti hundaa'uu hin qabu.. Fayyuummaan kilinikaalii fi soorrata gaariin qixxee akka agarsiiftuutti ilaalamuu qabu. Hamamtaan daa'ima fi saffisni ulfaatinaa qofaan bu'aalee barbaadaman miti. FKN: Daa'imni xinnoon; kilinikaalii gaarii, soorrannaa gaarii, guddinni ishee toora olka'aa irra jirtu (yoodhuma hanga sarara guddina WHOTii gadi) gara ciibsanii kunuunsuutti olergamti jechuu miti

HORDOFFII: FAYYAA SAMMUU HAADHOLII	
1. Daawwannaa yeroo darbeetiin wal bira qabdee amma akkam jirta??(-, 0, +)	Gaaffileen hordoffii fayyaa sammuu haadhoollee wajjin wal qabatan sababoota armaan gadiif haadhoollee hunda tokko tokkoomn daawwannaa irratti gaafatamuu qabu:
2. Waa hojjechuuf fedhii xiqqaa/gammaddaa? (0, 1, 2, 3)	1. deeggarsa fayyaa sammuu fudhachaa jiraniin haala jijjiirama fayyaa sammuu isaanii hordofuuf
3. Fedhii gad-bu'aa, mukaa'uu ykn abdii kutachuu?(0,1,2,3) Qaphxii waliigalaa gaaffii 2 fi 3:	2. Kanneen deeggarsa fayyaa sammuu hin fudhanne irratti dhimmaa fayyaa sammuu haaraa adda baasuuf
1. Daawwannaa yeroo darbeetiin wal bira qabdee amma akkam jirta?? (-, 0, +)	Gaaffiin kun waa'ee fayyummaa sammuuhaadhoolii fi nageenyummaa irratti akka mariyatamu, akkasumaas daawwannaa duraa waliin walbira qabdee miira isheetti dhaga'amu haasofsiisuuf karaa bana. + fooyyainsa fayyummaa sammuu haadhaa daawwannaa yeroo darbeekaasee jiru agarsiisa. 0 jijjiiramni fayyummaa sammuu haadhaa daawwannaa yeroo darbee kaasee akka hin jirre agarsiisa - yeroo daawwannaa darbee kaasee fayyummaa sammuu haadhaa itti caalee miidhamaa deemuu agarsiisa
2. Waa hojjachuuf fedhii ykn gammachuu xiqqaa?(0,1,2, 3)	Tooftaan madaallii gaaffilee lamaan kanaa kan qorannoo fayyaa sammuu haadhoolii MAMI waliin wal fakkaata.
3. Fedhii gad-bu'aa, mukaa'uu ykn abdii kutachuu?(0,1,2,3)	0 = guutumma guutuutti hin jiru 1 = Guyyoota muraasa 2 =gartokkoo guyyootaan ol 3 = Naannoo guyyoota hundaa
Qaphxii waliigalaa gaaffii 2 fi 3:	Yoo qaphxiin waliigalaa haadhoolii gaaffii lamaan Kanaa s adii ykn sadii ol ta'e,, irra deebi'ii qorannoo gadi fagoo Unka Qorannoo Fayyaa Sammuu Haadhoolii MAMI gaggeessi. Bu'aa qorannoo qaphxii haadhoolii irratti hundaa'ii tajaajila fayyaa sammuu akka argattuuf olergi.
CUUNFAA DAAWANNAA FI GORSA KENNAME	
Guyyaa	Tarkaanfii fi gorsa kenname
_____ / _____ / _____	Fakkeenyota wantoota bakka kanatti galmaa'uu qaban keessaa: • FKN., Tooftaa bashannanaa itti himameera, akkasumas teessuma kallattii qaamaa irratti gorsi kennameefii jira. • FKN: Harma hoosisuun fooyya'ee ulfaatinni dabalee jira. Sodaan teessuma qaamaa amma sirratee jira.Dhimmi wal dhiitaan gorsaa manguddoota biraa ka'ee ture sirratee jira. • FKN: Torbaan kan keessaa garaa kaasaan ture amma tasgabbaa'ee jira. Dhangala'aan qaama keessaa dhibuu hiiika qabu hin jiru, yoo barbaachise "ORS" kenniif. Barbaachisummaa bashannana sochii qaamaa itti fufuuf mariyatame jira.

CUUNFAA DAAWANNAA FI GORSA KENNAME

Ammamtaa xiqqeessi; Yeroo kanneen armaan gadii hundi

Ammamtaan daawwannaa hordoffii torbeetti yoo ta'e filatama, garuu bu'a qabeessa miti yoo ta'e, torbaan 2 ta'uu danda'a. Kun haala irratti hundaa'ee murtaa'a. Yoo haatii fi mucaana dhimma waliin deemu qabaatanillee, hordofficha dandeessisuu fi nuffii hambisuuf daawwannaa ji'aan itti fufi. Ammamtaan daawwannaa yoo xiqqaate ji'aa ta'a.

Ammamtaa akka jirutti fufi; Yeroo armaan gadii keessaa 1:

DAAWWANNAA XUMURAA: BU'AA UMRII JI'A 6N

Mallattoon hundi yoo itti marama, gara kunuunsa fayyaa idilee fi gorsa "IYCF" tiif olergi.

Mallattoon kamuu yoo itti marama, gara tajaajila kilinikaalii/soorataa/"MHPSS" malutti olergi.

Mallattoon kamuu yoo itti marama, atattamaan gara hospitaalaa ykn tajaajila addaa "MHPSS" tiif olergi.

Xumura daawwannaa cimdii haadhaa-daa'imaatti akka qaama kunuunsa deddeebi'anii yaaluu MAMItti, hojjetaan fayyaa kunuunsa itti fufinsa qabuuf haala cimdii haadha-daa'imaatti irratti hundaa'ee qaama ilaalutti olerguu qaba. (FKN: Gara tajaajila soorataa ykn "MHPSS" tti)

5. KAARDII GORSAA FI KIXIQQAA DEEGGARSAA MURTOO MAMI

Namooti gorsa cimdii haadhaa-daa'ima gorsuuf itti gaafatamoo ta'an akkaataa haala qorannoo cimdii adda ba'etti deeggaruun irraa eegama. Kana hojjechuuf, hojjetaan fayyaa/gorsaan tartiibota daawwannaa tokkoon tokkoon isaanii hordofuu qaba:

1. Dhimma gooree qorannoo MAMItiin bu'ureeffatee cimdii haadha-daa'imaaf adda ba'e yaadadhu.
2. Dhimma gooree adda ba'e bu'ureeffachuun mata duree gorsaa adda baasi.
3. Gorsaaf haala mijeessuuf kaardii gorsaa fi tarkaanfii deeggarsaa barbaachisaa ta'e agarsiisi (Gabatee 5 ilaali).
FKN: daa'imman ulfaatina gadi'aanaa qabaniif, kaardii gorsaa A13 fi A14 akkasumas kan biraa wanta barbaachisuu qopheessi. Deeggarsa gorsaaf bakka qabiyyee wal fakkaatuun argamutti meeshaalee naannoo irraa qopheessi.
4. Gorsa wayitiin gaggeessi.
5. Daawwannaa tokkoon tokkoon irratti, yoo xinnaate mata duree tokko "MATA DUREE MAREE KUNUUNSIITOOTA HUNDAA WALIIN" qophaa'e irraa xumuri. Daawwannaa tokkoon tokkoon isaa irratti waa'ee bashannanaa mariisifamuu qaba.

Qajeelfama Kaardii gorsa MAMI barbaachisaa dabalataaf gabatee 5 ilaali

GABATEE 5: MATA DUREE GORSAAF KAARDII GORSAA MAMI BARBAACHISOO ADDA BAASUU

MATA DUREE GORSAA	KAARDII
SABABOOTA BALAA IJOO MAMI	
Ulfaatina yeroo da'umsaa xiqqaa	A13, A14
Otoo yeroon hin gahiin kan dhalate	A13, A14
Lakkuu kan dhalatan	A17
Haadha dargaggeettii (waggaa 19 gadi)	A18
Haadha HIV + Yaaddoo/rakkoo walxaxaa waliin	A19
Haadhoollee "MUAC" mm230 gadii	A16
Akka daa'imni baay'ee boossu/rakkoo hirribaa qabdu gabaasuu	A6
DHIMMOOTS SOORUU	
DAA'IMMAN HARMA HOOTU	
Daa'imni nyaata/dhugaatiin kan biraa fudhachuu	A4
Ammamtaa sooruu (baay'ee xiqqaa ykn guddaa)	A3
Daa'imni harma sirriitti qabachuu dhabuu	A1
Daa'imni sirriitti xuuxuu dhabuu	A2
Haala harma haadhaa:	-
Dhiiga qabaachuu	A8
Fiixeen madaa'uu ykn tarsa'uu	A9
Qaawwi duuduu fi dhiita'uu	A10
Fiixeen battaa'uu, garagaluu, ykn guddachuu	A11
Dhukkubbii laagaa daa'ima (Thrush)	A12
Haati harma hoosisuuf ofitti amanamummaa dhabuu	A7
Haati aannana harmaa gahaa akka hin taane gabaasuu	A5
Daa'imman baay'inaan dhalatte sooruu	A17
Mirgisuu aannanii dabaluu irra deebbiin hoosisuu	A23
Haadha gargaaruuf dabalataan xuuchisuu	A24
Aannan harmaa kuufamuu fi mul'achuu isaa	A21
Haati daa'ima irraa fagaachuu	A15
MATA DUREE GORSAA	
KAARDII	
DAA'IMMAN HARMA HIN HOONE	
Haati dhibuu	B1, A21, A22
Harmaa irra deebbiin hoosisuu	A23
Haadha gargaaruuf dabalataan xuuchisuu	A24
Daa'imni foormulaa daa'ima fudhachuu	B2, B3
MATA DUREE GOOREE KAN BIROO	
Bashannan (daawwannaa hundaarratti keessa deebi'i)	
Boo'uu fi rafuu	
Deeggarsa maatii/abbaa/hawwaasaa	
Karoora maatii	
Ji'oota 6tti nyaata dabalataa (keessa deebii bu'aa ji'oota 6tti mariyadhu)	
Guddina yeroo ijoollummaaf kunuunsa gochuu	

Cover photos (Top right to bottom left): ©UNICEFROSA/2016/GPirozzi; ©Save the Children/Bangladesh/2016; ©UNICEF/India/Prashanth Vishwanathan; ©UNICEF/UN065254/Phelps; ©UNICEFROSA/RogerLemoyne2015 ©UNICEFROSA/RogerLemoyne2015; ©UNICEF/UNI117114/Pirozzi; ©UNICEF/UN07288/Tremeau

The MAMI Care Pathway Package development is managed and produced by the ENN as co-lead of the MAMI Global Network.

www.enonline.net/ourwork/research/mami

ENN, 2nd Floor, Marlborough House, 69 High Street, Kidlington, Oxfordshire, UK, OX5 2DN

www.enonline.net **Contact:** mami@enonline.net

